

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel ratyfikacji poprawki do Konwencji

Konwencję o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzoną w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r., zwaną dalej „Konwencją z Aarhus”, Rzeczpospolita Polska podpisała w 1998 r. w Aarhus, a ustawą z dnia 21 czerwca 2001 r. o ratyfikacji Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska (Dz. U. Nr 89, poz. 970) parlament wyraził zgodę na jej ratyfikację. Dokument ratyfikacyjny został podpisany przez Prezydenta RP w dniu 31 grudnia 2001 r. i dnia 15 lutego 2002 r. złożony u Depozytariusza Konwencji (Sekretarza Generalnego ONZ w Nowym Jorku).

Tekst Konwencji z Aarhus został ogłoszony w Dzienniku Ustaw z dnia 9 maja 2003 r. (Dz. U. Nr 78 poz. 706). Konwencja z Aarhus, zgodnie z jej art. 20 ust. 3, weszła w życie w stosunku do Rzeczypospolitej Polskiej dnia 16 maja 2002 r. Datę wejścia w życie Konwencji z Aarhus określa oświadczenie rządowe z dnia 30 marca 2002 r. w sprawie mocy obowiązującej Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 707).

Jednakże od 2002 r. (od chwili ratyfikowania Konwencji z Aarhus przez RP) tekst tego dokumentu uległ zmianie, ponieważ przyjęto zmianę do Konwencji z Aarhus w zakresie postępowania związanego z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi. Na drugim spotkaniu Stron Konwencji z Aarhus, które odbyło się w Ałmaty w Kazachstanie w dniach 25 – 27 maja 2005 r. przyjęto decyzję II/1 dotyczącą wydawania pozwoleń na zamierzone uwalnianie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (GMO) do środowiska, potwierdzając potrzebę wdrażania systemu bezpieczeństwa

biologicznego, w tym konieczność zastosowania zaostrzonych reguł dotyczących udziału społeczeństwa w sprawach odnoszących się do zamierzonego uwolnienia GMO do środowiska.

Poprawka do Konwencji z Aarhus w zakresie postępowania związanego z organizmami genetycznie zmodyfikowanymi polega na dodaniu do tekstu Konwencji z Aarhus artykułu 6a, który określa szczegółowe zasady udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji o wydanie pozwolenia na zamierzone uwolnienie organizmów zmodyfikowanych genetycznie do środowiska oraz wprowadzenie ich do obrotu. Zgodnie z tymi przepisami przed podjęciem decyzji o wydaniu pozwolenia na zamierzone uwolnienie organizmów zmodyfikowanych genetycznie do środowiska oraz dopuszczenie ich do obrotu, państwa – Strony Konwencji z Aarhus muszą zapewnić szybkie i skuteczne przekazywanie informacji oraz zagwarantować udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym.

2. Różnice między dotychczasowym i projektowanym stanem prawnym

Zgodnie z Poprawką do Konwencji z Aarhus przepisy krajowe muszą gwarantować udział społeczeństwa w sytuacji podejmowania decyzji w sprawie zamierzonego uwolnienia organizmu zmodyfikowanego genetycznie do środowiska w celach eksperymentalnych oraz wprowadzenia do obrotu produktów GMO. Również zgodnie z Poprawką państwa – Strony Konwencji

z Aarhus będą miały obowiązek udostępniania społeczeństwu streszczeń wniosków zgłoszonych w celu uzyskania pozwolenia na zamierzone uwolnienie organizmów zmodyfikowanych genetycznie do środowiska oraz wprowadzenie ich do obrotu, jak również sprawozdań z oceny monitorowania.

W myśl Poprawki państwa – Strony nie mogą uznać za poufne informacji dotyczących ogólnego opisu organizmu lub organizmów zmodyfikowanych genetycznie, nazwy i adresu wnioskodawcy, celu uwolnienia, miejsca uwolnienia, metod i planów monitorowania danego organizmu lub organizmów zmodyfikowanych genetycznie, planów reagowania na zagrożenie oraz oceny zagrożenia dla środowiska naturalnego.

Państwa – Strony Konwencji z Aarhus będą miały obowiązek zapewnić przejrzystość procedur podejmowania decyzji w sprawach GMO oraz zapewnić dostęp społeczeństwu do informacji dotyczących podejmowania decyzji w sprawach GMO. Społeczeństwo powinno mieć zapewniony dostęp do treści decyzji, informacji o organie odpowiedzialnym za podejmowanie decyzji, wynikach konsultacji ze społeczeństwem w sprawach decyzji dotyczących GMO, informacji o organie, który może udzielać informacji na temat określonych decyzji dotyczących GMO, informacji o organie, któremu można zgłaszać uwagi oraz terminie przekazywanych uwag.

Polskie przepisy regulujące udział społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji w sprawach GMO gwarantują właściwe postępowanie w zakresie zaleceń proponowanych w Poprawce do Konwencji z Aarhus.

Przepisy zawarte w Kodeksie postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.) określają kwestię udostępniania informacji stronom w związku z toczącym się postępowaniem. Przepisy ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 25, poz. 150 i Nr 111, poz. 708, z późn. zm.) dotyczące procedury udziału społeczeństwa przewidują udostępnianie informacji w związku z prowadzonym przez organ postępowaniem – procedurą udziału społeczeństwa (art. 31 – 37). Stosowanie tej procedury, zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska, jest wymagane przy wydawaniu określonych decyzji administracyjnych, np. decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenia zintegrowanego, decyzji wydawanych na podstawie ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233). Powyższe przepisy stosowane są również przy opracowywaniu określonych planów i programów.

Przepisy, które zawiera Poprawka, znajdują swoje odzwierciedlenie także w przepisach ustawy z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz. U. z 2007 r. Nr 36, poz. 233). Zgodnie z art. 29 tej ustawy udział społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest wydanie zgody na zamierzone uwolnienie GMO do środowiska lub zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO, regulują przepisy

o udziale społeczeństwa w postępowaniu w sprawie ochrony środowiska. Jednocześnie art. 14a precyzyjnie określa informacje dotyczące GMO, które podlegają udostępnieniu.

Spółeczeństwo ma prawo i możliwość zapoznania się z wnioskiem i dokumentacją. Odbywa się to przez rejestry GMO, które funkcjonują na stronie internetowej Ministerstwa Środowiska.

Mając powyższe na uwadze, Poprawka do Konwencji z Aarhus nie pociąga za sobą konieczności dodatkowej jej transpozycji do prawa krajowego, a jej stosowanie nie spowoduje skutków finansowych oraz nie nałoży dodatkowych obowiązków na obywateli.

3. Przewidywane skutki związane z wejściem w życie postanowień Poprawki do Konwencji z Aarhus
 3. 1. Skutki społeczne – Poprawka do Konwencji z Aarhus umacnia prawo udziału społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji w sprawach GMO, a także zapewnia dostęp do informacji w sprawach GMO. Polskie przepisy w pełni gwarantują udział społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji.
 3. 2. Skutki gospodarcze – Poprawka do Konwencji z Aarhus nie pociąga dodatkowych skutków gospodarczych aniżeli te, które występują dotychczas.
 3. 3. Skutki finansowe – Poprawka do Konwencji z Aarhus nie pociąga dodatkowych skutków finansowych aniżeli te, które występują dotychczas.
 3. 4. Skutki polityczne – Rada Unii Europejskiej w 2006 r. przyjęła decyzję w sprawie wprowadzenia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Poprawki do Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz o dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r. W dokumencie ustalono, iż Wspólnota Europejska i państwa członkowskie będące Stronami Konwencji z Aarhus składają jednocześnie, w miarę możliwości, nie później niż do 1 lutego 2008 r., dokumenty

ratyfikacyjne, przyjmujące lub zatwierdzające Poprawkę. Ze względów politycznych Rzeczpospolita Polska jako państwo członkowskie Unii Europejskiej powinna ratyfikować tę Poprawkę, wykazując w ten sposób gotowość do pełnej realizacji wymagań wspólnotowych w sferze ochrony środowiska.

3. 5. Skutki prawne – wejście w życie Poprawki do Konwencji z Aarhus nie pociągnie za sobą konieczności zmiany krajowych przepisów dotyczących udziału społeczeństwa w procesach podejmowania decyzji z zakresu GMO. Regulacje prawne dotyczące udziału społeczeństwa

w procesie wydawania decyzji na zamierzone uwolnienie do środowiska GMO w celach eksperymentalnych oraz decyzji w sprawie dopuszczenia do obrotu GMO jako produktów znajdują się w krajowym porządku prawnym. Szczegółowe przepisy regulujące udostępnianie informacji dotyczących GMO i udział społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji dotyczących tych organizmów, które są zgodne z postanowieniami Poprawki do Konwencji z Aarhus, znajdują się w ustawie z 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska oraz ustawie

z 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych.

4. Wybór trybu zmiany zakresu obowiązywania konwencji

Ratyfikacja Poprawki do Konwencji z Aarhus jest zasadna, ponieważ zobowiązania wynikające z jej postanowień są zgodne z priorytetami krajowej polityki ochrony środowiska. Postanowienia Poprawki do Konwencji Aarhus nie pociągają skutków prawnych w stosunku do już obowiązujących przepisów zarówno krajowych, jak i wspólnotowych, a także nie powodują skutków finansowych, a jednocześnie nie nakładają dodatkowych obowiązków na obywateli. Jednakże z uwagi na to, iż Konwencja z Aarhus była ratyfikowana za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie, wybrano tryb ratyfikacji Poprawki zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 14 kwietnia 2000 r. o umowach międzynarodowych (Dz. U. Nr 39, poz. 443 oraz Dz. U. z 2002 r. Nr 216, poz. 1824), tj. tryb ratyfikowania zmiany za zgodą wyrażoną w

ustawie. Poprawka spełnia kryteria zawarte w art. 89 ust. 1 i art. 90 Konstytucji RP.

5. Zakres i wyniki przeprowadzonego postępowania uzgadniającego

Projekt wniosku o ratyfikację Poprawki do Konwencji o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji oraz dostępie do sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, sporządzonej w Aarhus dnia 25 czerwca 1998 r., przyjętej na drugim spotkaniu Stron Konwencji w Ałmaty w maju 2005 r., został uzgodniony z Członkami Rady Ministrów oraz Sekretarzem Komitetu Integracji Europejskiej.

07/10rch